

arnes

Smernice za uporabo zaslonov pri otrocih in mladostnikih

dr. med. Anja Radšel, ZD Medvode

Mreža znanja 2021, od 23. do 30. novembra

A photograph of a young child with light brown hair, seen from behind, sitting at a desk and looking at a large computer monitor. The monitor is blank. To the left of the monitor is a potted plant and a glass bottle. To the right is a wooden pencil holder with several colored pencils. The background is a white wall with a shelf. Overlaid on the top left is a yellow sticky note with handwritten text and a heart symbol. A blue line drawing of a kite is at the top center, with a line extending from it to the sticky note. Another blue line drawing of a person and a child is on the left, with a line extending from it to the title text.

Smernice
za uporabo
zaslonov

pri otrocih in mladostnikih

DELOVNA SKUPINA

- ▶ Dr. Mateja Vintar Spreitzer, dr. med., spec. pediatrije, ZD Domžale
- ▶ Denis Baš, dr. med., spec. pediatrije, ZD Kamnik
- ▶ Dr. Anja Radšel, dr. med., spec. pediatrije, ZD Medvode
- ▶ Dr. Marija Anderluh, dr. med., spec. otroške in mladostniške psihiatrije
Ped. klinika
- ▶ mag. Špela Reš, univ. dipl. psih., univ. dipl. komunikolog,
IDS za nekemične zasvojenosti in svetovalka LOGOUT-a
- ▶ Maja Vreča, sodelavka Safe.si
- ▶ Dr. Mateja Hudoklin, spec. klin. psihologije, SCOMS
- ▶ Špela Selak, univ. dipl. psih., NIJZ
- ▶ Izr. prof. dr. Damjan Osredkar, dr. med, spec. pediatrije, Ped. klinika

NIJZ Nacionalni inštitut
za javno zdravje

LOGOUT
Center pomoči pri
prekomerni rabi interneta

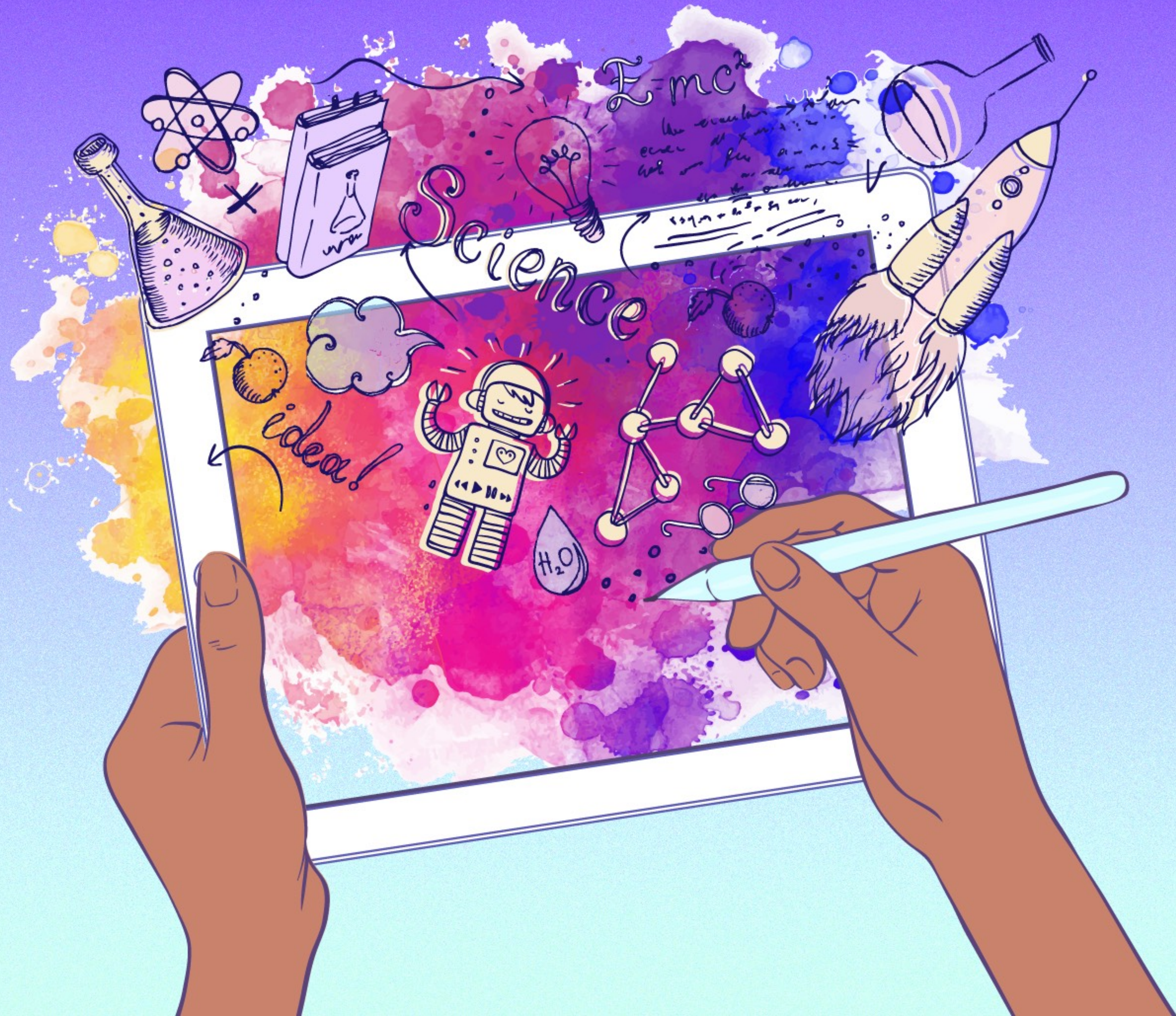
Ustanova
za otroško
nevrologijo

ZBORNICA ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE -
ZVEZA STROKOVNIH DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER, BABIC
IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

bravo
društvo za pomoč
otrokom in mladostnikom
s specifičnimi učnimi težavami

TRENUTNO STANJE?

4h 36m

2h 19m

SOURCE: COMMON SENSE MEDIA

LEFT: Average daily time spent using screen media by US children ages 8 to 12 years in 2015
RIGHT: Average daily time spent using screen media by US children ages zero to 8 in 2017

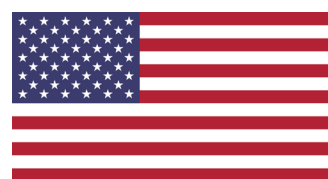

Povprečna starost ob PRVI UPORABI mobilnega telefona je 12 mesecev (Bucksch 2016)

Zaslone REDNO začne uporabljati 58,4 % 1-letnikov, 87,6 % 2-letnikov; 95 % 3-letnikov (Roje Đapić M 2020)

Zaslone REDNO UPORABLJA 90 % 2-letnikov (Zimmerman, Christakis, Meltzoff 2007)

30 % otrok mlajših od 5 let je LASTNIKOV mobilnega telefona (Kilic 2019, Radesky 2020)

SAMOSTOJNO UPORABLJA INTERNET:

87 % 5-6 letnikov (Ofcom 2012)

78 % predšolskih otrok (Brower 2011)

64 % 7 letnikov (Pääjärvi 2012)

skoraj 50 % predšolskih otrok (Jungwirth 2013, R.Đapić M 2020)

Podatki za predšolske otroke?

Povprečna uporaba zaslonov:

2h /dan

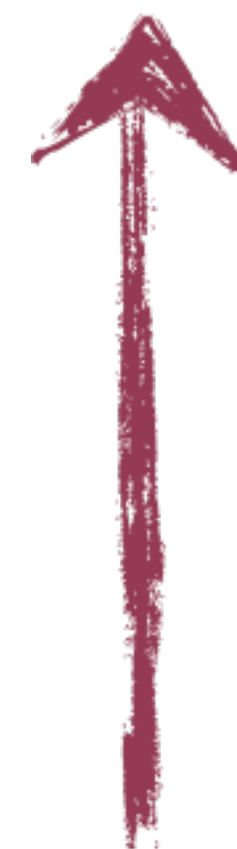

3h /dan

▶ Velike razlike med otroci

borni - le ena raziskava

Fakulteta za medije: Rek M, Milanovski Brumat K: Mediji in predšolski otroci v Sloveniji, 2016

STARŠI:

- mladi
- slabše izobraženi
- medijsko intenzivni

Podatki za šolarje in mladostnike?

Vir: HBSC 2018; Orehek Kirbiš, Juričič Posvet s strokovnjakom redko

- ▶ 19 % igra video igre vsak dan, 45 % od teh 2 do 3 ure na dan
- ▶ 64 % enkrat dnevno stik s prijatelji preko interneta
- ▶ 57 % mobilni telefon pred spanjem
- ▶ Veliko lastnikov naprav
- ▶ Problematična raba družbenih omrežij

JRC TECHNICAL REPORTS

How children (10-18) experienced online risks during the Covid-19 lockdown - Spring 2020

*Key findings from
surveying families
in 11 European
countries*

Lobe, B., Velicu, A., Staksrud, E.,
Chaudron S., Di Gioia, R.

10 - 18 letniki povprečno 6.5 - 7 ur dnevno - 1/2 delo za šolo.

Večina otrok (77%) občutek, da preveč uporabljajo zaslone,
1/2 se je zdelo slabše v času izolacije

86% odstotkov staršev v skrbeh zaradi uporabe otrok

1/2 otrok je zaradi zaslonov izpuščala obroke ali spanec!

JRC TECHNICAL REPORTS

How children (10-18) experienced online risks during the Covid-19 lockdown - Spring 2020

*Key findings from
surveying families
in 11 European
countries*

Lobe, B., Velicu, A., Staksrud, E.,
Chaudron S., Di Gioia, R.

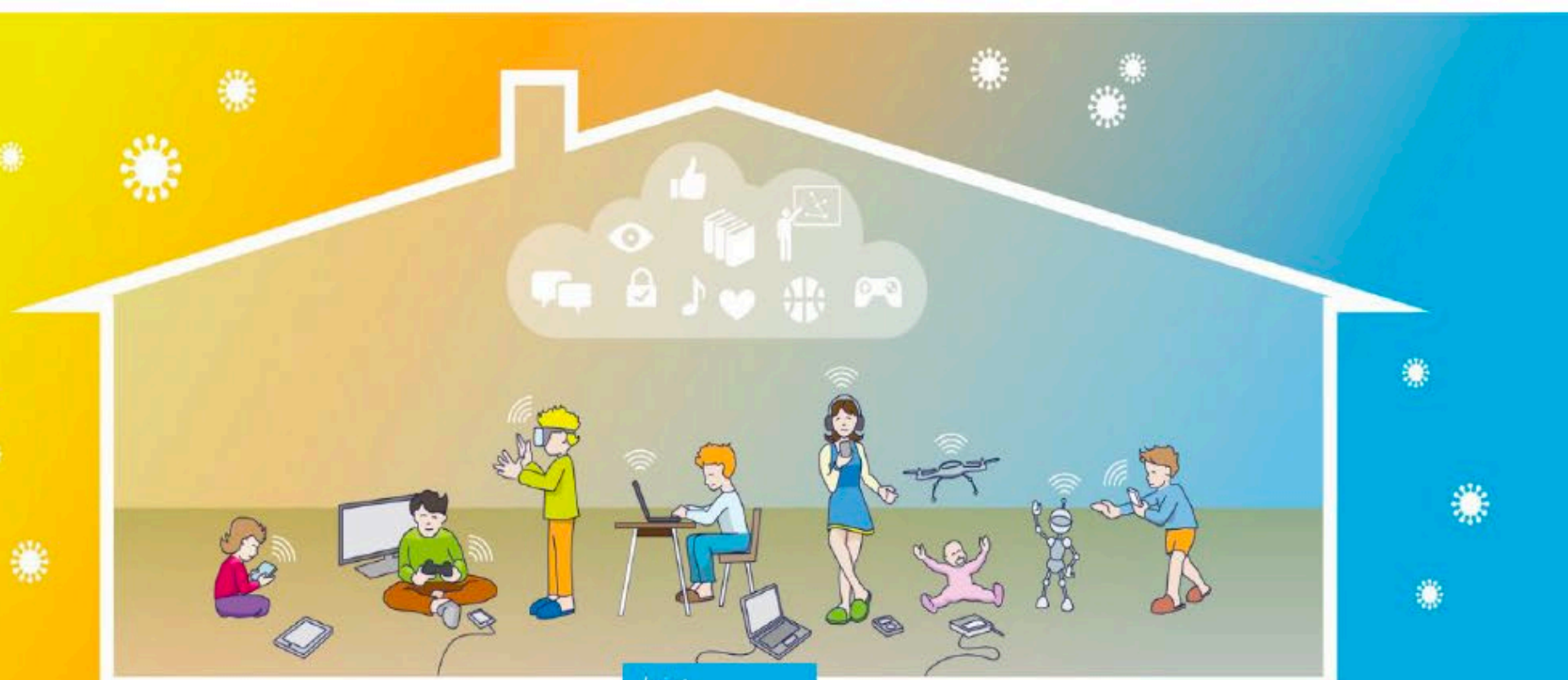

Figure 3 - The number of hours children reported spending on the internet or using digital technology in total and for school purposes

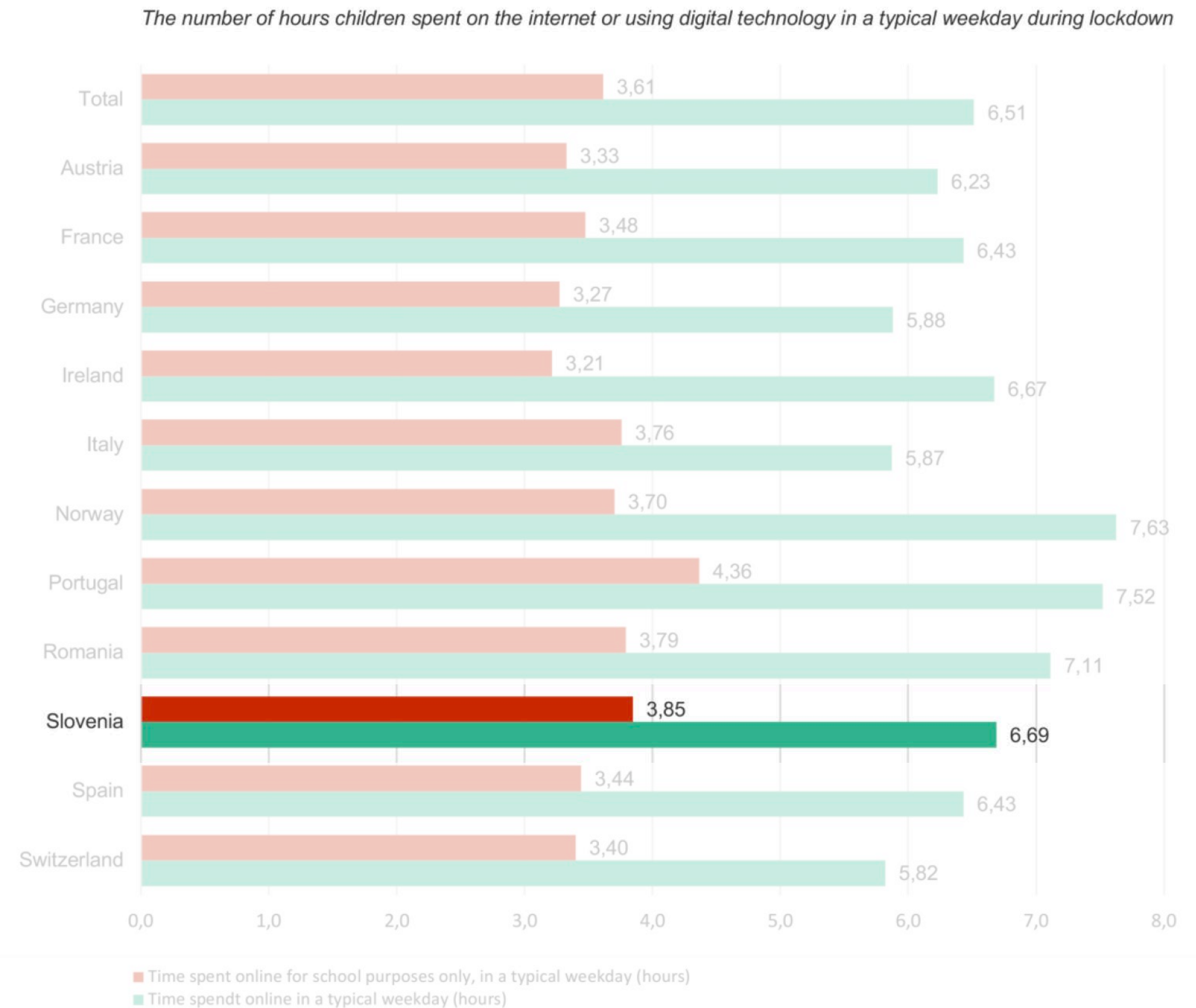

Figure 20 - Parents who have never done some parental mediation practices, by country

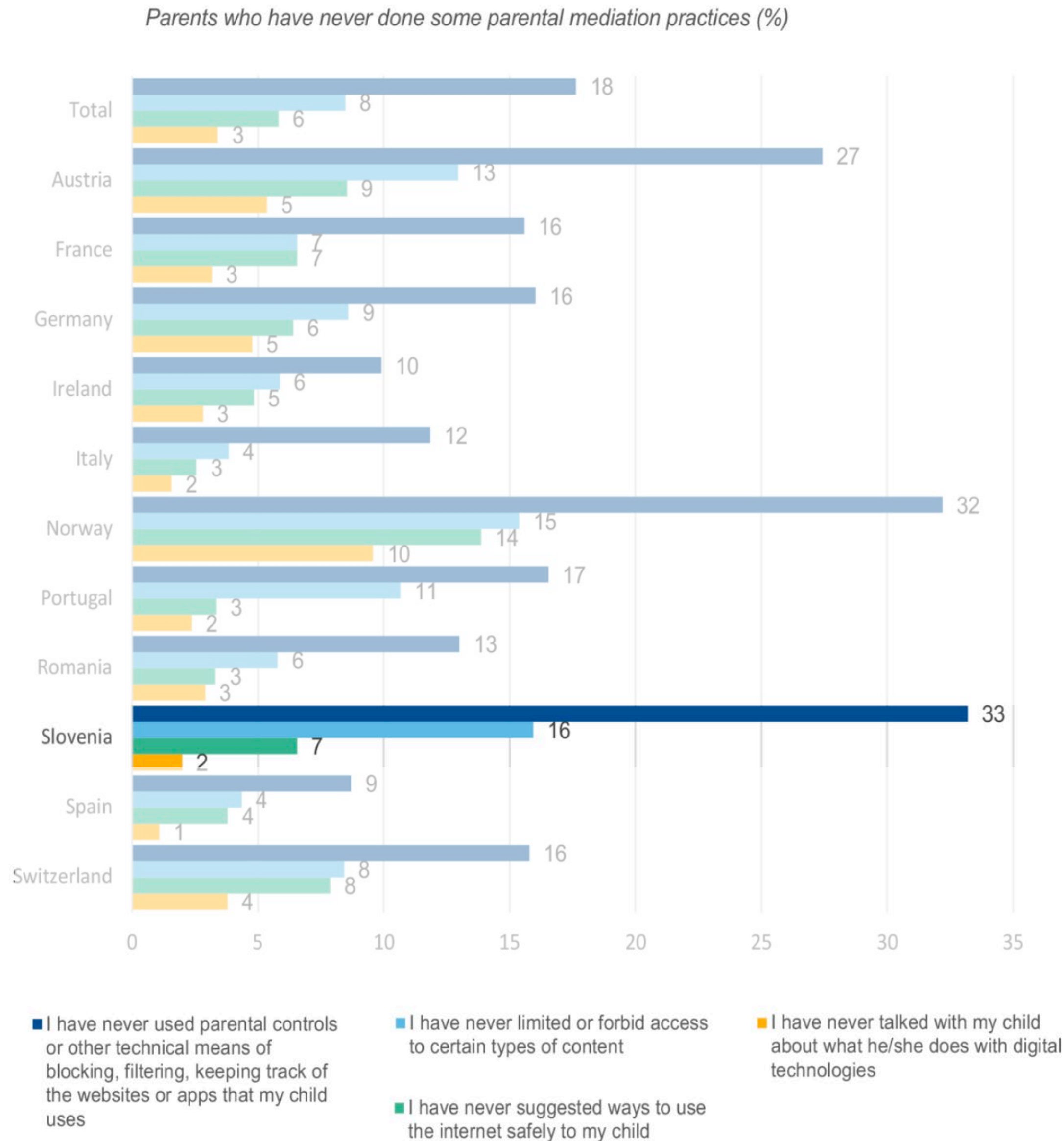
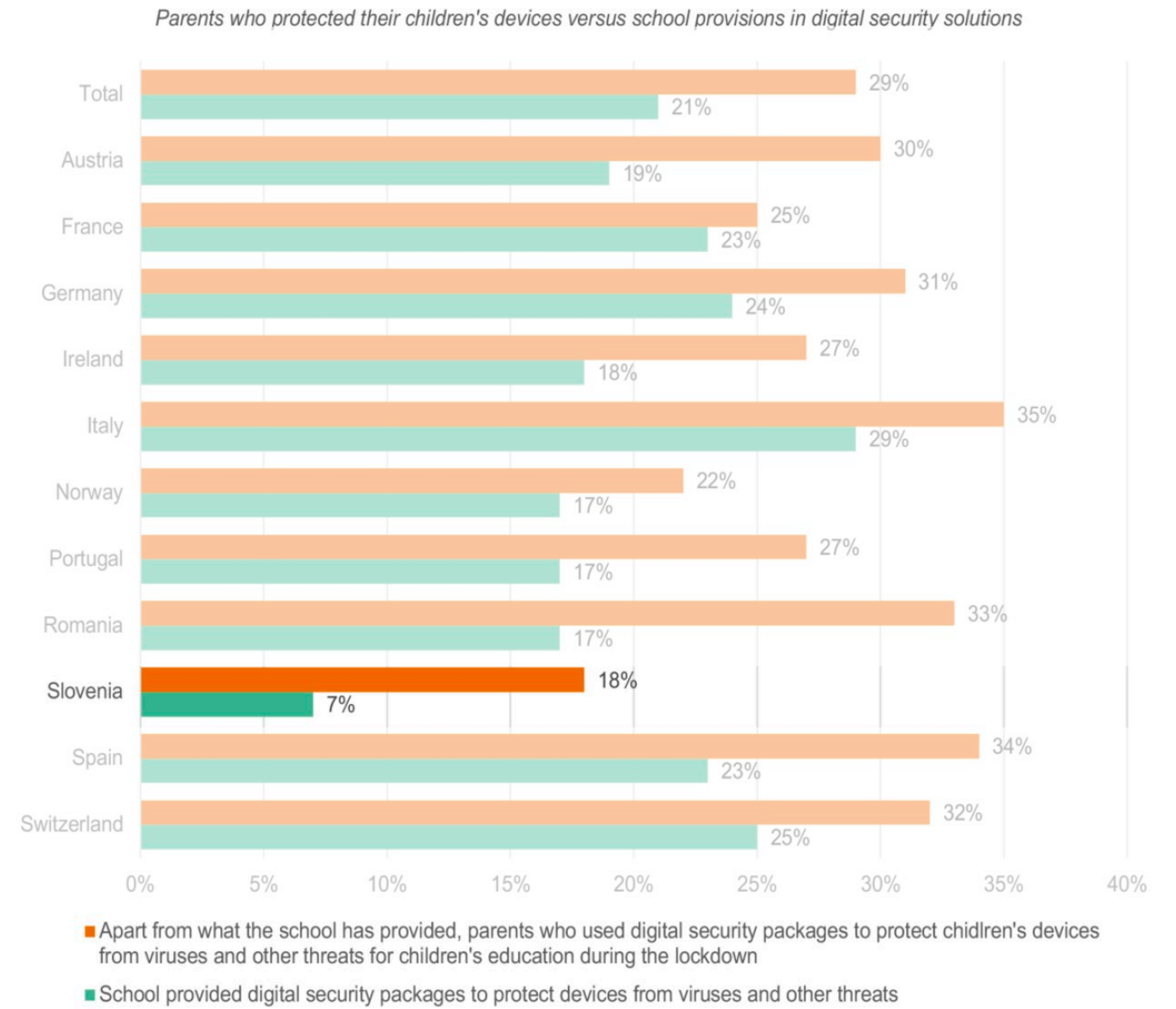

Figure 25- Parents who protected their children's devices used for education versus school providing digital security packages for children's devices for remote/ online schooling during the lockdown (spring, 2020), by country

POSLEDICE?

UČNE TEŽAVE

TELESNA
MANJZMOGLJIVOST

SOCIALNA
MANJSPRETNOST

ODVISNIŠKI VZORCI
VEDENJA

SLABŠI BESEDNI ZAKLAD,
SLABŠE RAZUMEVANJE

DEPRESIJA

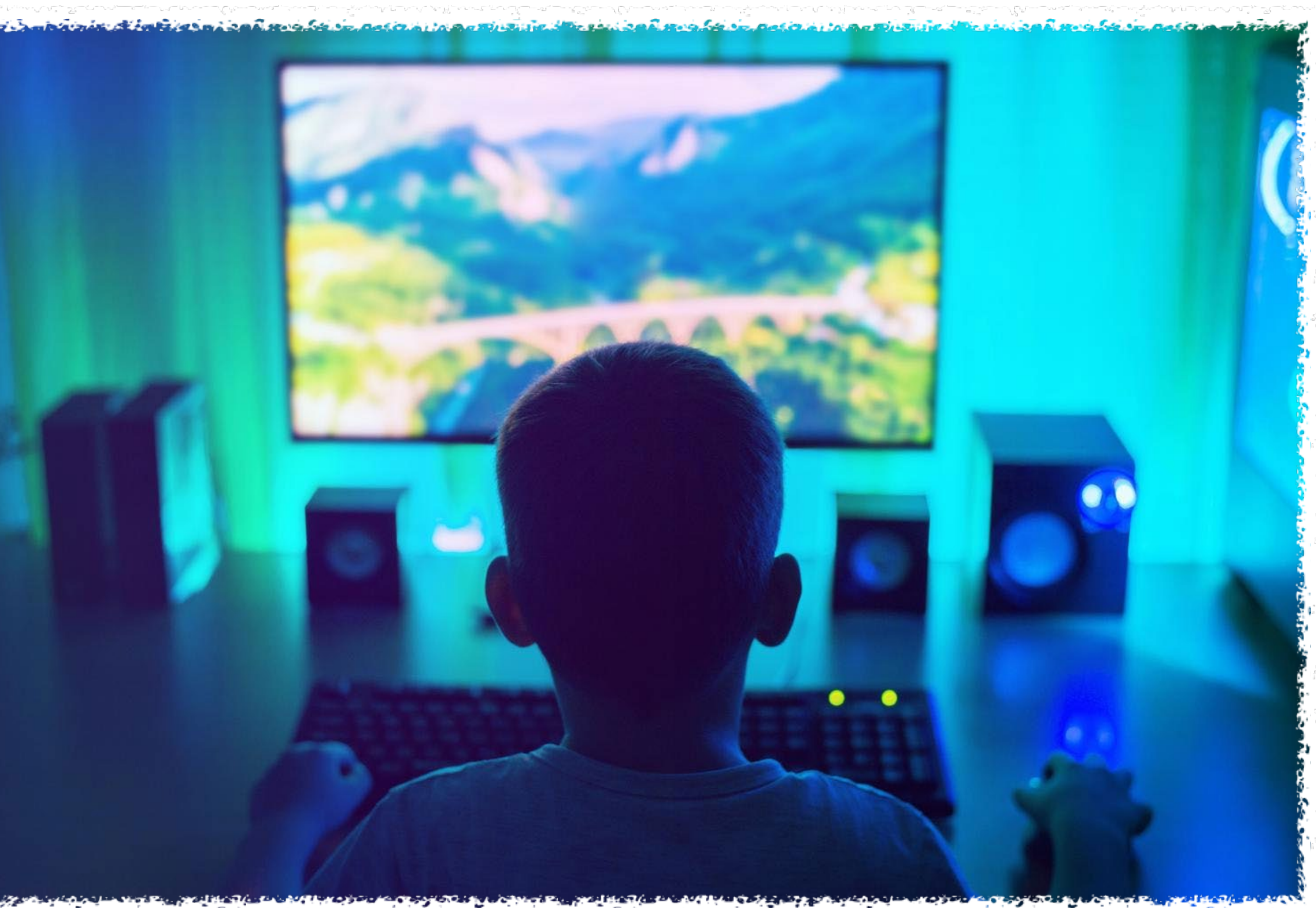
DEBELOST

MOTNJE
ČUSTVOVANJA

MOTNJE
POZORNOSTI

AGRESIVNOST

MOTNJE SPANJA

- spletno nadlegovanje (“cyberbullying”)
- sekstanje
- vdor v zasebnost
- spletne zlorabe
- problematične vsebine
- širjenje nezdravih navad
- preoblikovanje foto/video vsebin (“deep fakes”)
- spletno trženje
- vplivneži

- zasvojenost

ŠKODLJIVI DOGODKI

ZASLONI in RAZVOJ MOŽGANOV?

Original Investigation
November 4, 2019

Associations Between Screen-Based Media Use
and Brain White Matter Integrity in Preschool-
Aged Children

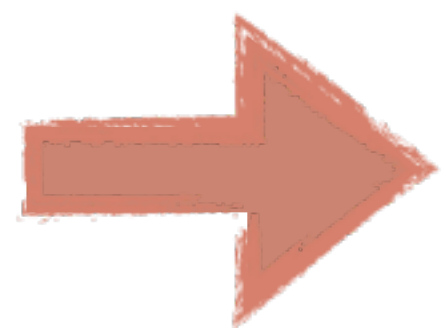
John S. Hutton, MS, MD^{1,2}; Jonathan Dudley, PhD^{2,3}; Tzipi Horowitz-Kraus, PhD^{1,2,3,4}; et al

» Author Affiliations

JAMA Pediatr. 2020;174(1):e193869. doi:10.1001/jamapediatrics.2019.3869

ONLINE ONLY

Ali je uporaba zaslonov v predšolskem obdobju povezana s strukturnimi razlikami v možganskih delih, ki podpirajo govorno-jezikovni razvoj in bralno razumevanje?

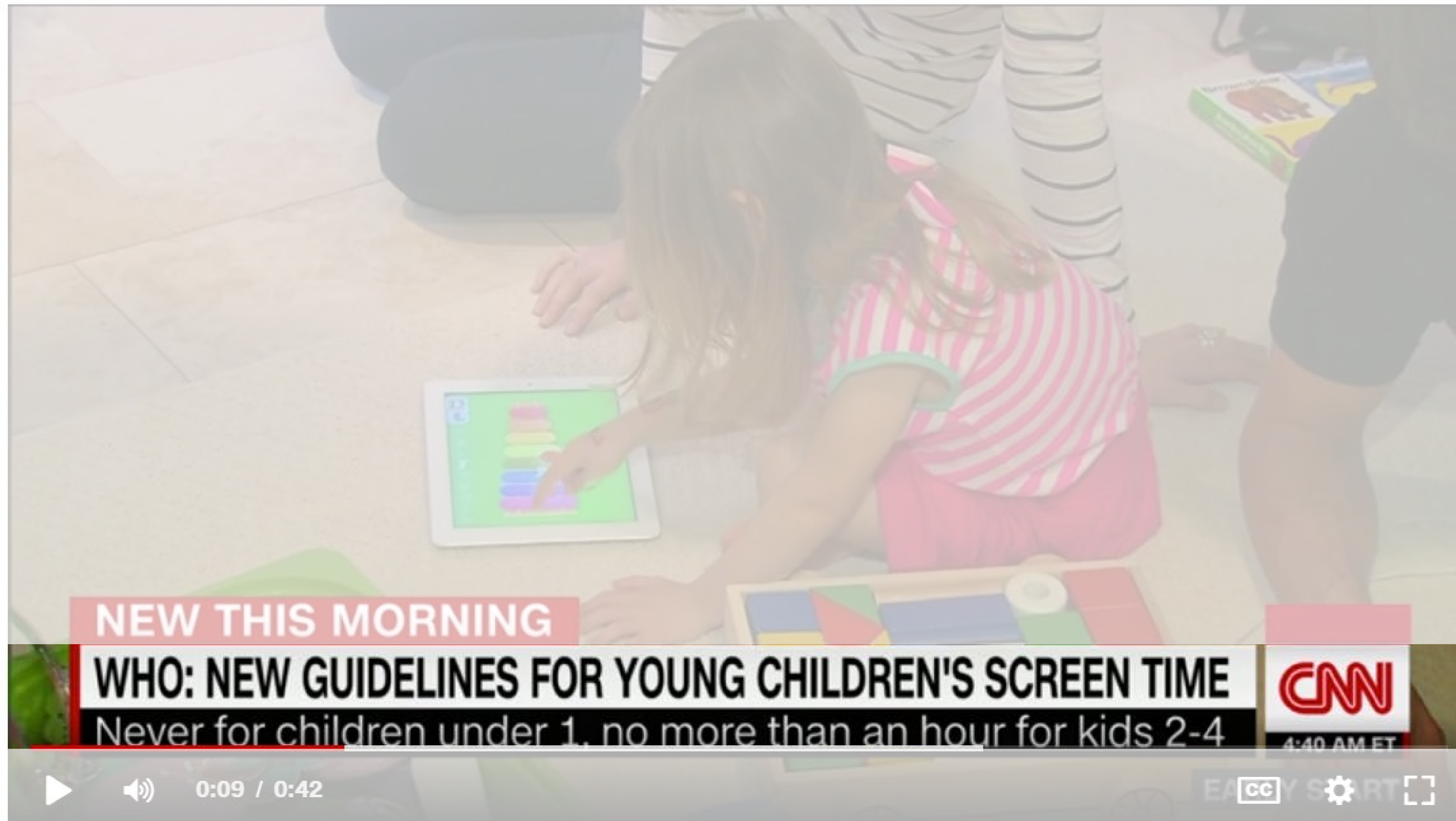

zdravi otroci, ki uporabljajo zaslone več kot priporočeno:
—> strukturne spremembe možganov in slabši kognitivni dosežki

MRIs show screen time linked to lower brain development in preschoolers

By Sandee LaMotte, CNN

🕒 Updated 1644 GMT (0044 HKT) November 4, 2019

Source: CNN Business

Use of digital media by children and adolescents

CALL FOR ACTION POZIV K UKREPANJU

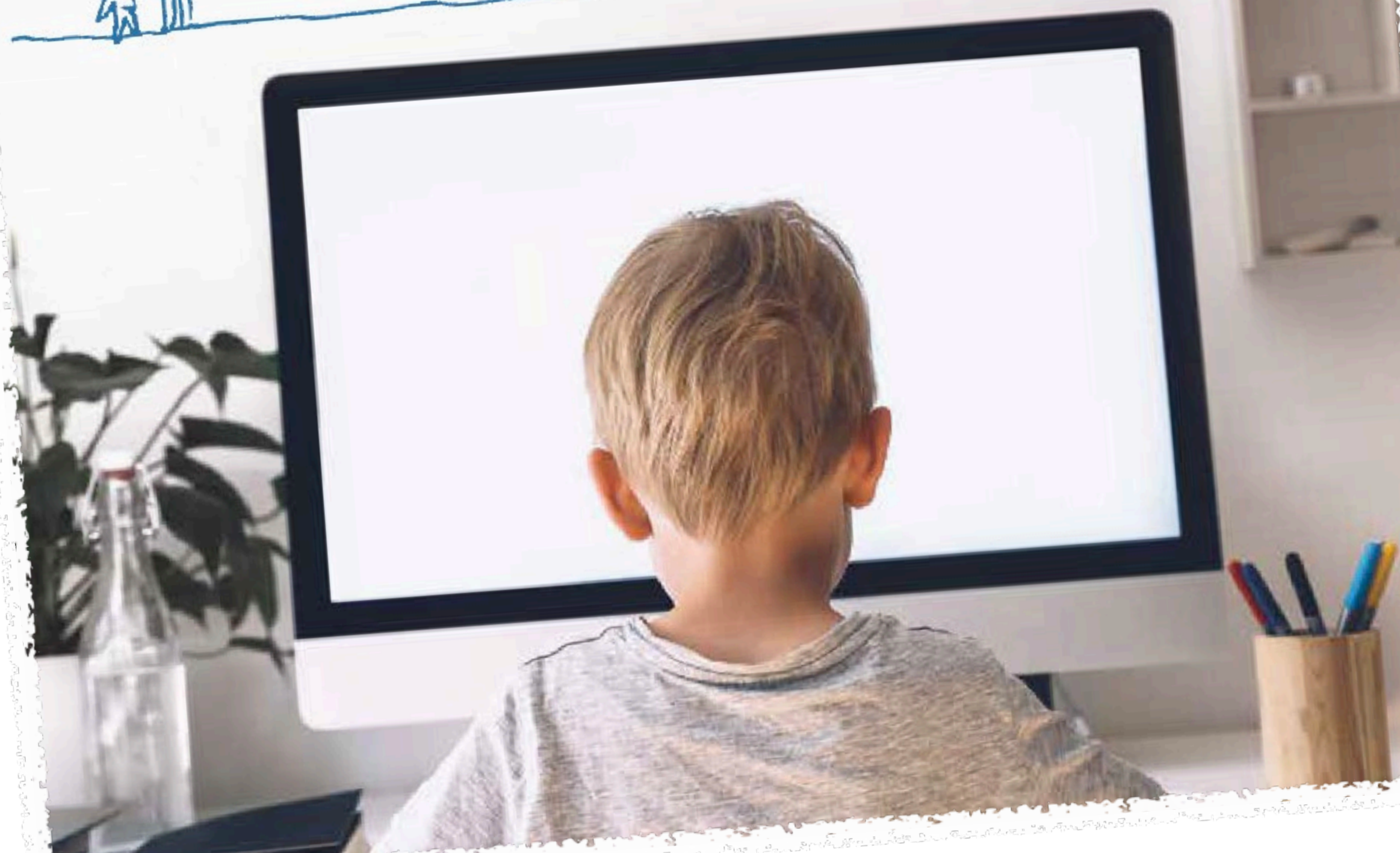
- OBLIKOVALCI POLITIKE
- MEDIJSKA INDUSTRIJA
- IZOBRAŽEVALNE INSTITUCIJE IN UPRAVNI ORGANI
- PEDIATRI

Smernice
za uporabo
zaslonov

pri otrocih
in mladostnikih

Koliko ČASA ?

Kakšna VSEBINA ?

Na kakšen NAČIN ?

KOLIKO ČASA?

manj # bolje

10-12
starost

V starosti od 10 do 12 let
(druga triada osnovne šole) naj bo čas uporabe zaslonov
v prostem času omejen na v povprečju
največ eno uro in pol na dan.

0-2
starost

Do dopolnjenega drugega leta starosti
naj otrok **ne bo izpostavljen zaslonom.**

6-9
starost

V starosti od 6 do 9 let (prva triada osnovne šole)
naj bo čas uporabe zaslonov v prostem času
omejen na v povprečju **največ eno uro na dan.**

2-5
starost

V starosti od 2 do 5 let naj se uporaba zaslonov časovno omeji
na manj kot eno uro na dan
v navzočnosti staršev,
pri čemer naj bo čas uporabe sorazmeren starosti (**mlajši manj ali še bolje nič**).

13-18
starost

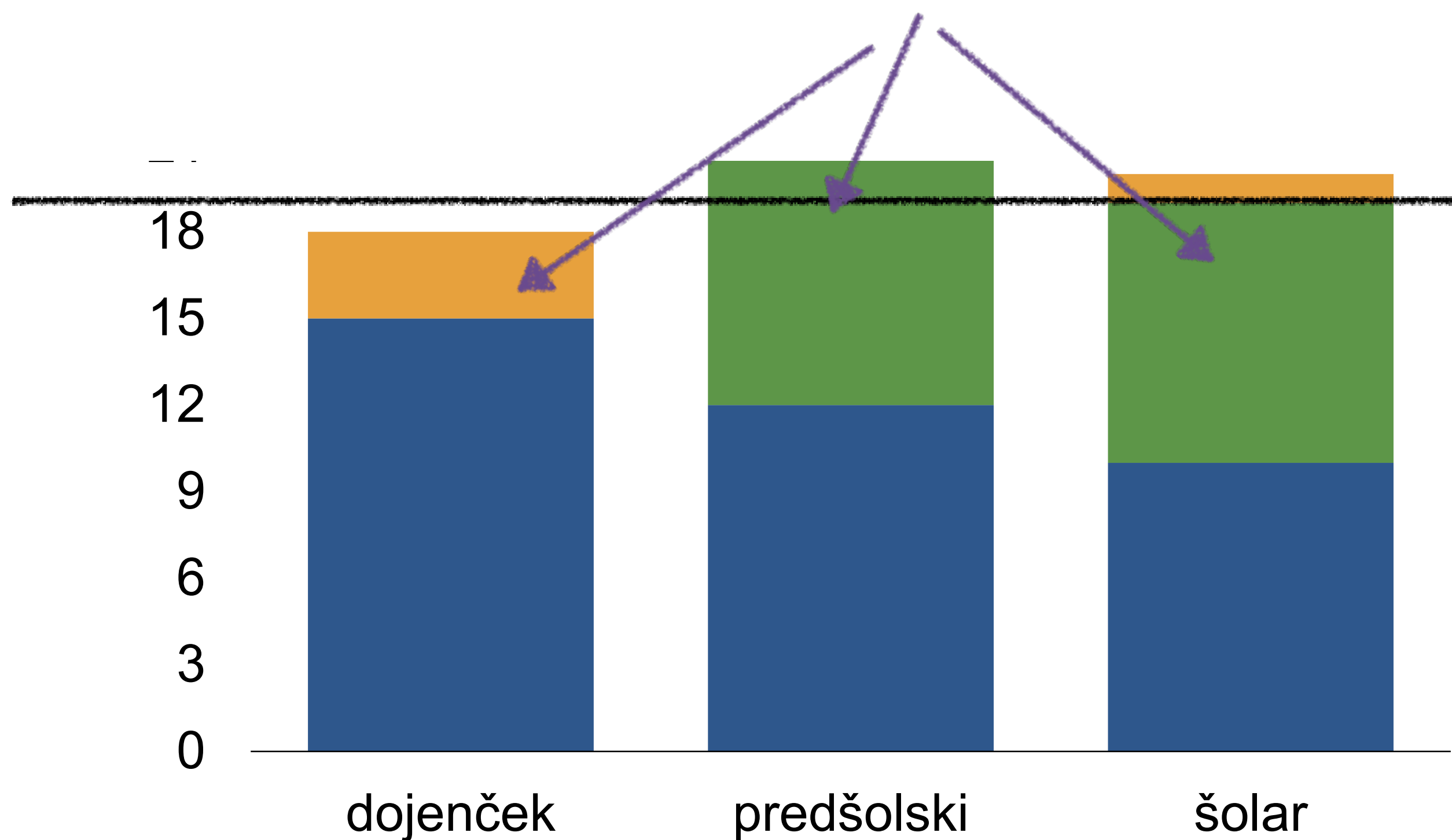
V starosti od 13 do 18 let
(tretja triada osnovne šole in srednje šole)
naj bo čas uporabe zaslonov v prostem času
omejen na v povprečju
največ dve uri na dan.

OTROKOVE POTREBE

čas za:

- SOCIALNE AKTIVNOSTI
- NEUSMERJENO IGRO in RAZISKOVANJE
- DOLGČAS
- AKTIVNOSTI NA PROSTEM
- HOBIJI, POPOLDANSKE DEJAVNOSTI

hranjenje

organizirano varstvo in učenje

spanje

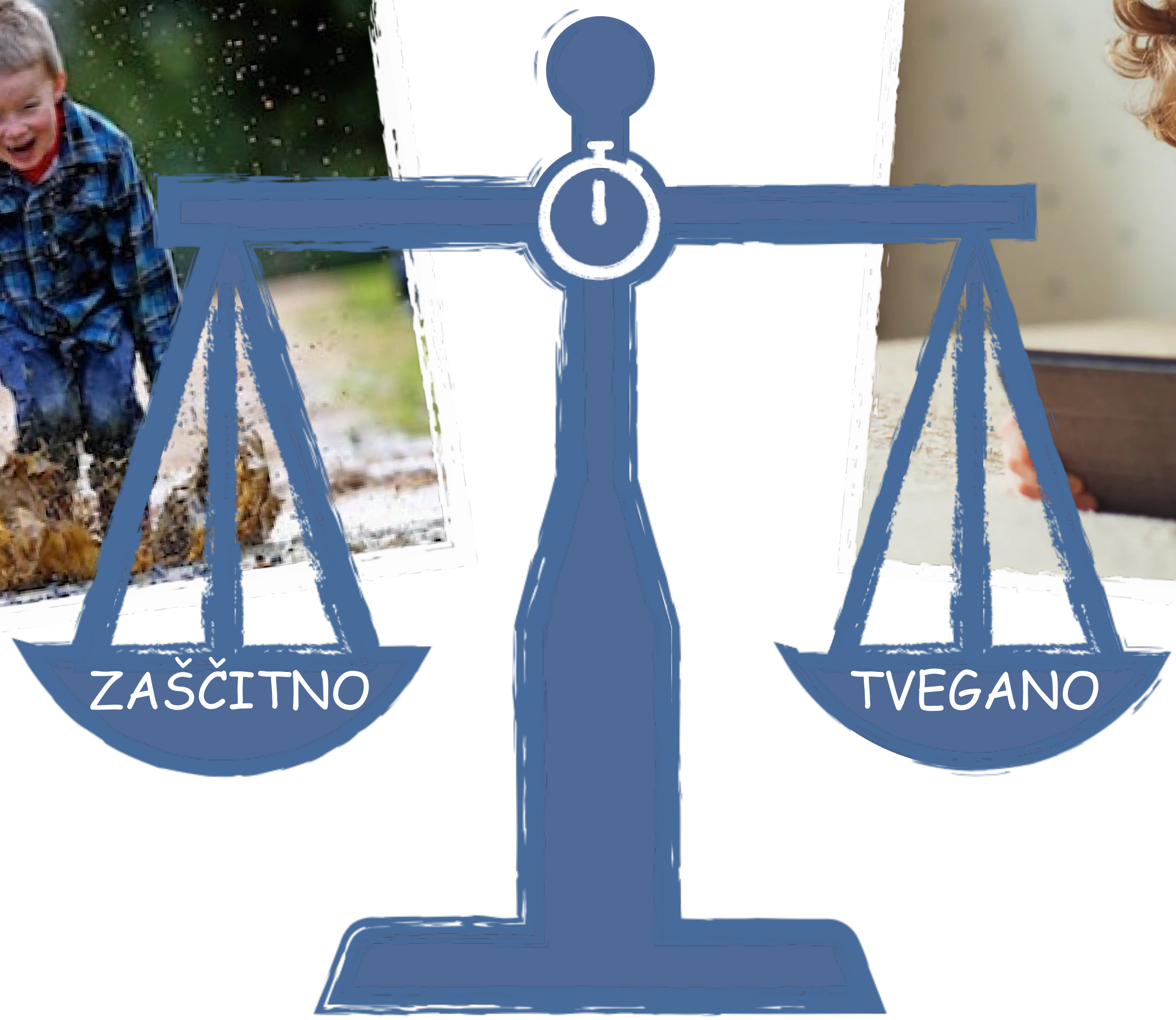

ZAŠČITNO

TVEGANO

VSEBINA ?

- ▶ Starosti primerna
- ▶ Kakovostna
- ▶ Izobraževalna

Družabni stiki

VSEBINA ?

VEDNO SKUPAJ !

ODZIV odraslega

- ▶ Starosti primerna
- ▶ Kakovostna
- ▶ Izobraževalna

Družabni stiki

Izogibanje digitalnemu oglaševanju, pretiranim vizualnim, zvočnim učinkom in nedidaktičnim video vsebinam.

- ▶ Starosti primerna
- ▶ Kakovostna
- ▶ Izobraževalna

Družabni

Izogibanje vizualnim, zvočnim vsebinam.

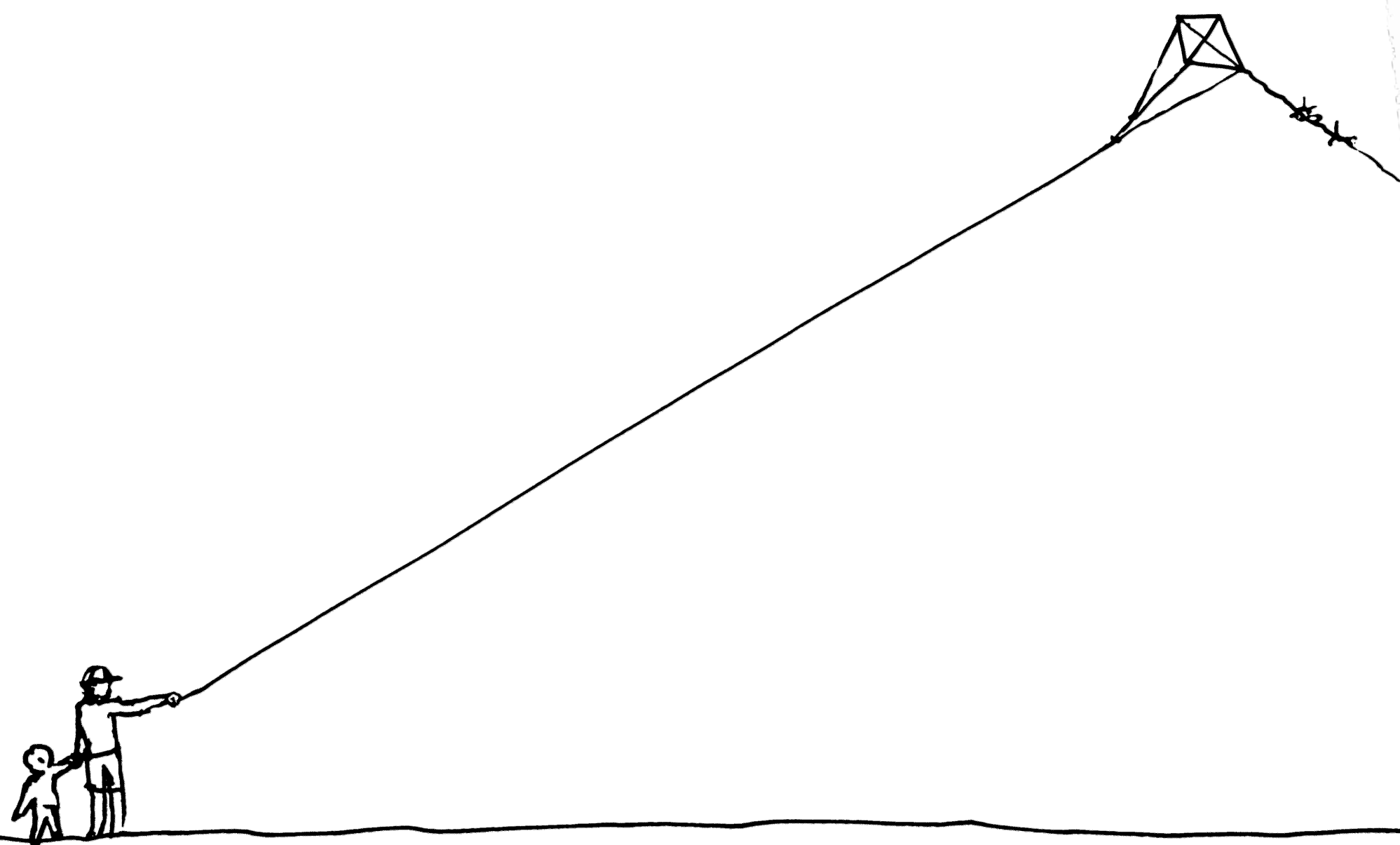
Nobena vsebina ne more prekiniti žive interakcije z odraslo osebo.

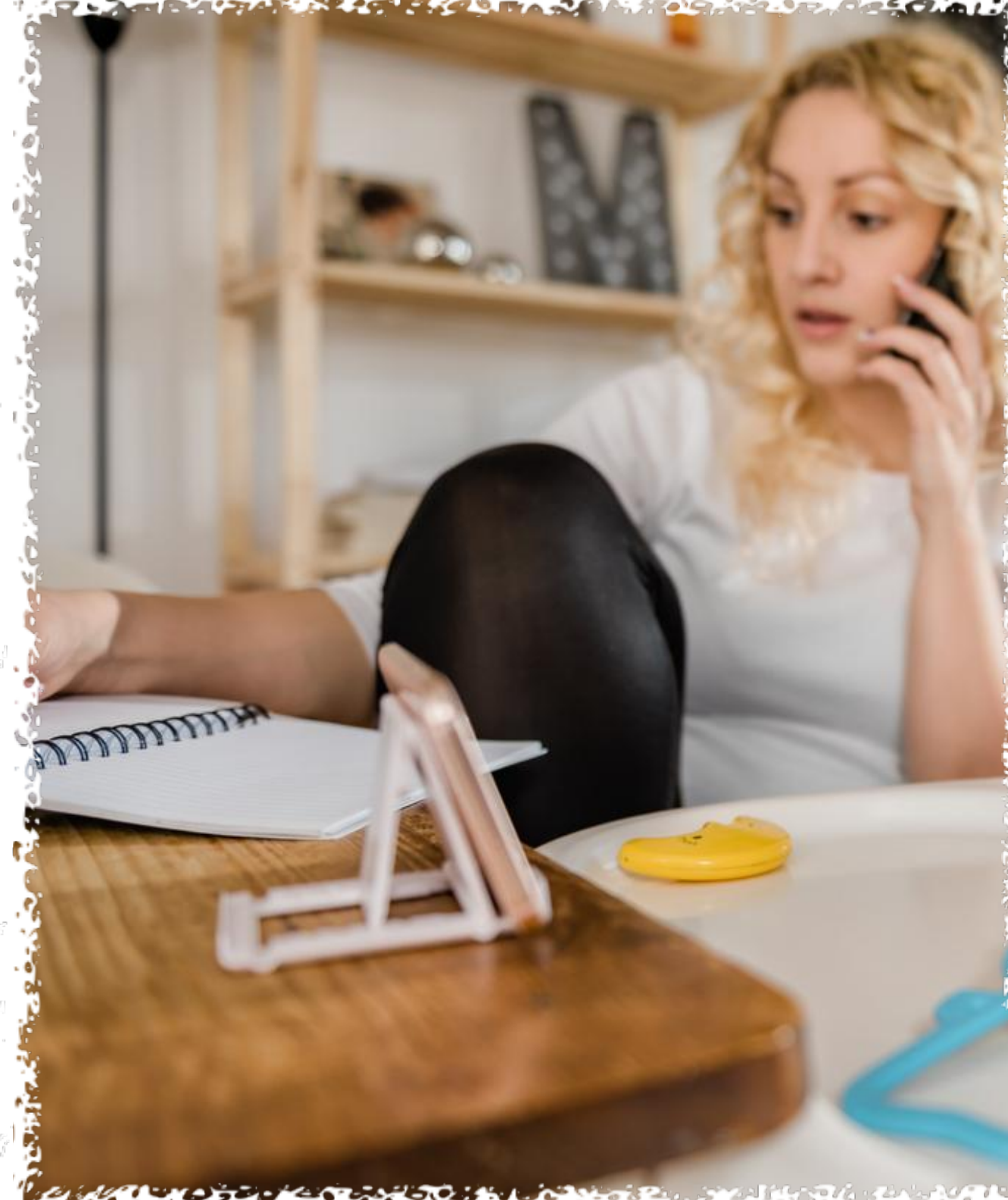

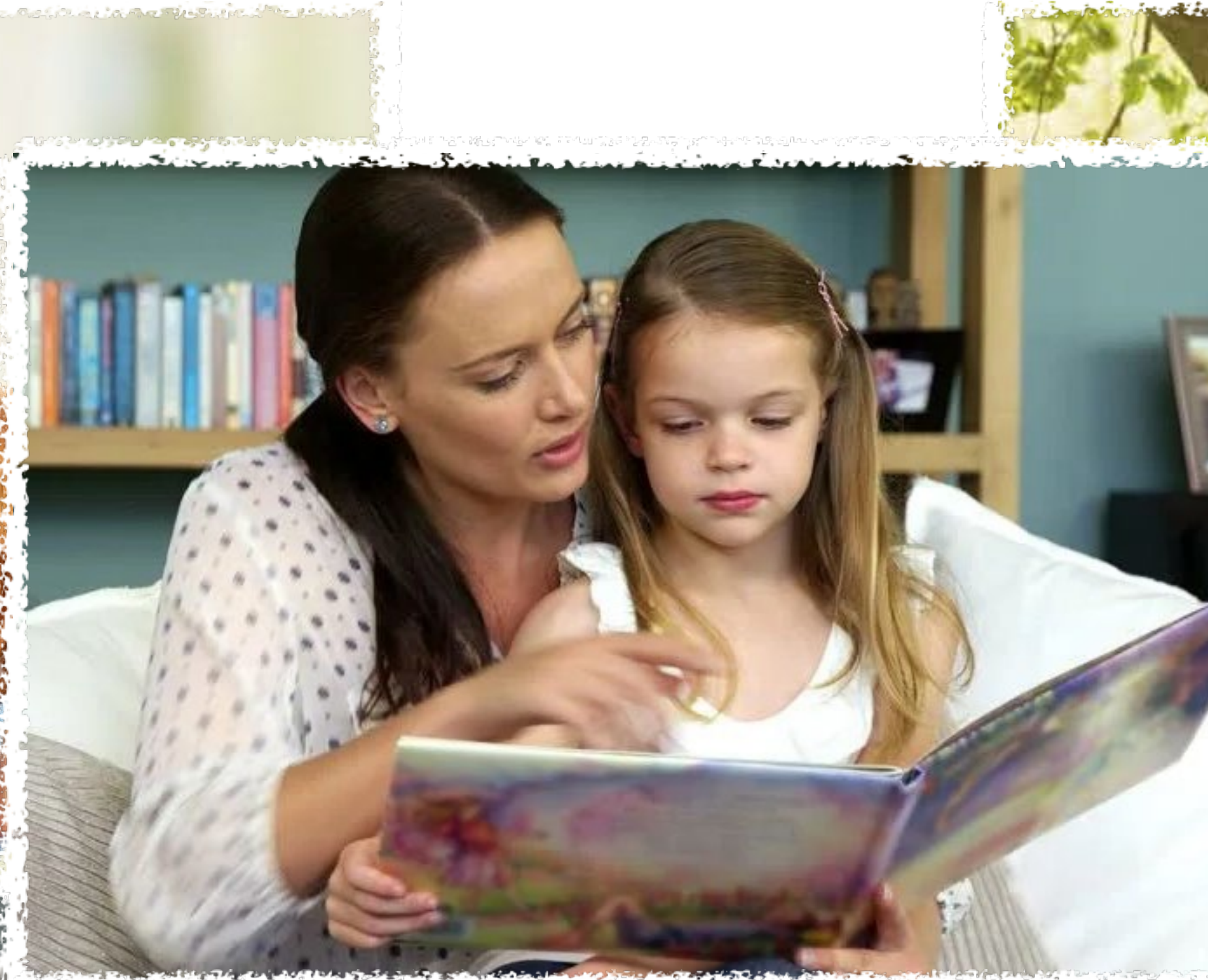
NAČIN ?

VEDNO SKUPAJ !

DOBER ZGLED ŠTEJE!

ZDRAVE DRUŽINSKE NAVADE

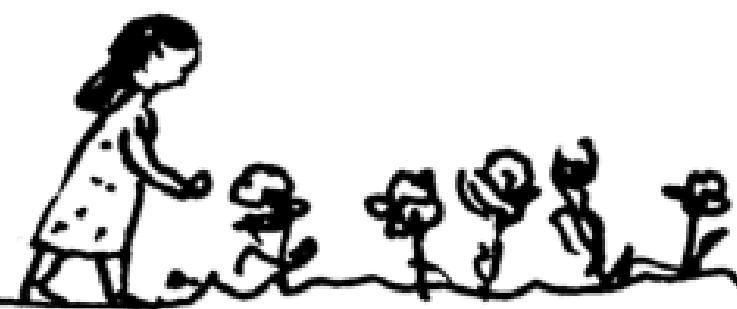

- ◆ Aktiven prosti čas
- ◆ Brez prižgane televizije v ozadju
- ◆ Brez zaslonov v otroški sobi
- ◆ 2 uri pred spanjem se zasloni

ugasnejo

Dnevi brez zaslonov

Prilagoditev najmlajšemu

STARŠI

INFORMACIJE IN POMOČ:

www.safe.si

www.logout.si

družinski načrt uporabe zaslonov:

www.logout.si/za-druzine

TOM telefon: **116 111**

(vsak dan med 12. in 20. uro)

klepetalnica:

www.e-tom.si/stopi-v-stik

elektronska pošta: tom@zpms.si

- ◆ Pomagajmo otrokom in mladostnikom zaslon odložiti
- ◆ Spomnimo na premore pri daljši uporabi
- ◆ Spoštujemo zasebnost otrok
- ◆ Podpora v primeru težav
- ◆ Pripomočki za starševski nadzor
- ◆ Mlajši od 15 let nameščanje programov le z vednostjo staršev
- ◆ Digitalno in medijsko opismenjevanje otrok in mladostnikov

~~dojenje~~

~~uspavanje~~

~~hranjenje~~

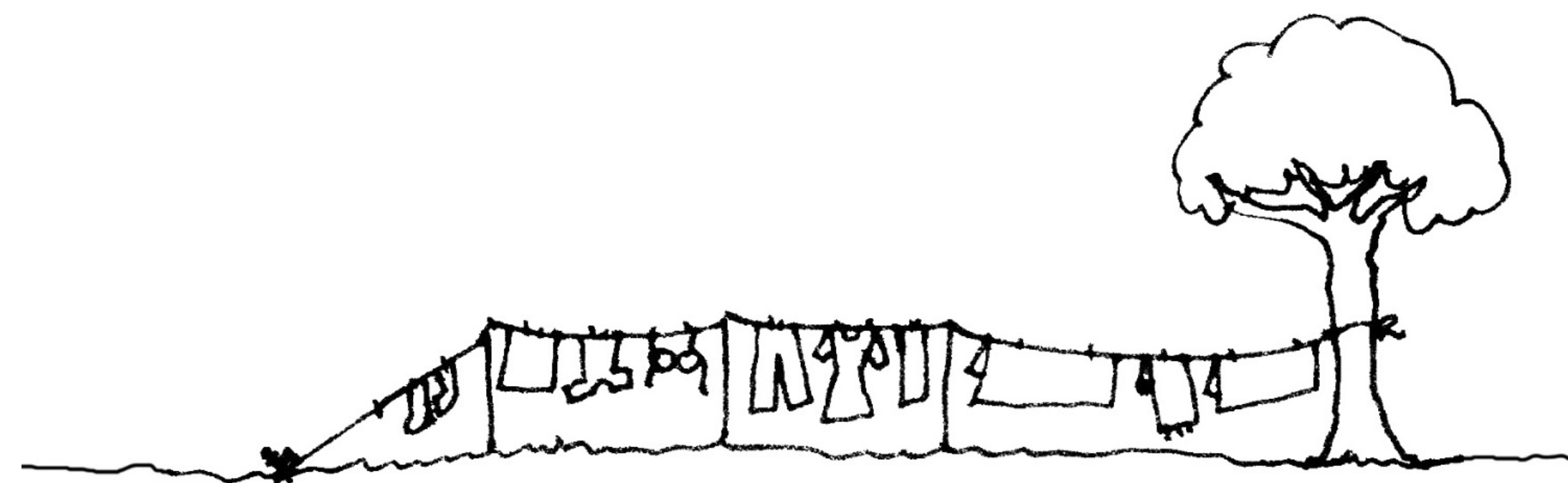

V otrokovi prisotnosti ČIM MANJ

LASTNA UPORABA!

ODSVETUJEMO

- ◆ nagrajevanje oz. kaznovanje
- ◆ pomirjanje
- ◆ preusmeritev pozornosti ob stiskah
- ◆ osvajanje dnevnih rutin (privajanje na kahiico, umivanje, hranjenje)
- ◆ namesto varuške

STAREJŠI OTROCI

- ◆ Samostojna uporaba od 4. razreda OŠ dalje
- ◆ Pred začetkom samostojne uporabe DOGOVOR o pravilih uporabe
- ◆ Pametni telefon ali druga naprava z zaslonom naj bo LAST STARŠEV
- ◆ Pogovor!

PRAVILO 20 : 20 : 2

POŠTEN DOGOVOR

SPREMENJENE NAVADE

spanje, prehranjevanje

higienske navade, skrb zase

IZGUBA ZANIMANJA za pouk, aktivnosti in druženja

UPAD PRIČAKOVANIH
DEJAVNOSTI

ČUSTVOVANJE

nihanja, reakcije,

zapiranje vase,

razdražljivost, težave v

odnosih, slabša

pozornost

PRIKRIVANJE

IZGUBA OBČUTKA ZA ČAS

STALNO RAZMIŠLJANJE O
SPLETNIH AKTIVNOSTIH

KAJ PA VRTEC?

ZASLONI V ŠOLI?

POUK NA DALJAVO

NAPRAVA Z ZASLONOM

KORISTEN
PRIPOMOČEK

SREDSTVO ZA ZABAVO IN SPROSTITEV

OBRAZOM
~~ZASLONOM~~ JE ZAKON!
ČAS PRED

HVALA!

